

TË DHËNA PARAPRAKE MBI MJEKIMIN ORTOPEDIK TË DISFUNKSIONIT TË ARTIKULACIONIT TEMPOROMANDIBULAR

RUZHDIJE QAFMOLLA *

Summary

PRELIMINARY DATA ON ORTHOPEDIC TREATMENT OF TEMPORO-MANDIBULAR JOINT DYSFUCTION

The author's aim is to determine the typical symptoms of temporo-mandibular joint dysfunction and to assess the preliminary data of the treatment. The author has followed and treated 37 patients aged from 20-60 within a two year period. The author after discussing the symptoms, estimates the orthopedic treatment data and comes to the conclusion that this treatment is successful in 70.6% of the cases, improvement in 17.6% and aggravation in 11.2%.

She also assesses that in order to preserve the achieved results it is indispensable to make the orthopedic treatment of the lost tooth setting a normal height of biting.

Dëmtimet në kyçin e nollave janë pasojë e çrregullimeve funksionale të vetë aparatit përthpës.

Për këtë arsye studimi i çdo patologjje të këtij kyçi duhet të bëhet në lidhje me okluzionin, artikulationin e dhëmbëve, me mungesat e tyre etj.

Kyçi i nollave preket nga sëmundje të ndryshme të shumta e të shumëllojshme (8). Por patologjja më e shpeshtë e këtij kyçi është çrregullimi disfunksional i tij. Schwartz dhe Costa venë në dukje se sindroma disfunksionale është ajo gjendje patologjike, në të cilën nga shkaqe të ndryshme nollat e poshtme shmanget nga trajektorja e saj normale (3). Të gjitha këto ndryshime ndodhin nga çrregullimet e brendshme në kyçin e nollave. Këto ndryshime shfaqen me dhimbje, shmanget ose kufizim të hapjes së gojës, kërcitje në kyç dhimbje koke, fytyrë etj.

Sipas studimeve të bëra nga Ene, Hartman, Soudant, si edhe nga studimi i ynë rezultojnë se simptoma e dhimbjes mbizotëron në më shumë se 73.2% të rasteve (4, 5). Për shfaqjen e simptomës së dhimbjes ka mendime të ndryshme (6). Disa pohojnë se dhimbjet janë pasojë e spazmave muskulare, autorë të tjerë shfaqjes së dhimbjeve ja dedikojnë streseve psikike dhe shfaqja e kontakteve të parakohshme (6). Për mendimin tonë: çrregullimet neuro-muskulare dhe okluzo-artikulare ndikojnë në lindjen e kësaj simptomë. Kërcitja në kyçin e nollave është shenja që haset shpesh në patologjinë disfunksionale. Disa autorë e kanë ndeshur atë përkatësisht në 19%, 17%, 21% (3,4).

Ndërsa ne e ndeshëm në 58.6% të rasteve. Kërcitja mund të jetë e njëshme ose e dyanshme (1,4). Te të sëmurë të tillë vihet re edhe kufizimi i hapjes së

gojës, e cila paraqitet për arsye të dhimbjeve të forta që ka i sëmurë gjatë lëvizjes së gojës.

Për të zbuluar këto shenja klinike duhet të bëhet ekzaminimi klinik i cili ka rëndësi të veçantë në vlerësimin e të sëmurit. Duke u nisur nga të dhënat klinike ne mjekuum në mënyrë ortopedike të sëmurë me disfunktion të kyçit të nollave. Kjo mënyrë mjekimi ka për qëllim vendosjen e kondilit në një pozicion më të përshtatshëm në fazën glenoide, duke krijuar qetësi për diskun artikular, i cili në disfunktion paraqet ndryshime funksionale.

Qëllimi i studimit

Duke qenë se dëmtimi i ATM-së shprehet me një simptomatologji që mbetet për shumë kohë në qoftë se nuk mjekohet sa duhet, atëherë në këtë studim i vumë vetes për qëllim që:

1) Të përcaktojmë simptomatologjinë tipike që i përket disfunktionit të ATM-së.

2) Të vlerësojmë se cilat janë të dhënat paraprake të mjekimit ortopedik të disfunktionit të ATM-së.

Materiali dhe metodat

Për dy vjet rresht (1987-1989) mjekuum 37 të sëmurë me moshë nga 20-60 vjeç.

Sipas materialit tonë përqindjen më të lartë e zënë femrat siç shihet nga pasqyra nr.1 me 71.3% në krahasim me meshkujt 29.3%. Sipas të dhënave të literaturës bashkëkohore si edhe nga studimi i autorëve tanë (2), del se kjo sëmundje takohet më shpesh te gratë

* Dërguar në redaksi 9 shkurt 1990, miratuar më 20 Qershor 1990. Nga Katedra e Terapisë Stomatologjike të Universitetit të Tiranës (R.Q).

Adresa për letërkëmbim: R.Qafmolla, Katedra e Terapisë Stomatologjike të Universitetit të Tiranës.